

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

Креативне навчання – основа формування творчої особистості, яка має внутрішні передумови, що забезпечують її творчу активність, тобто не стимульовану зовнішніми факторами.

Ми у дослідженні зазначили, що інтегроване навчання сприяє розвитку креативного мислення особистості, творчих здібностей, уміння критично мислити. Всі ці завдання ми реалізували шляхом використання елементів розвиваючого інтегрованого креативного навчання. Специфіка педагогічних дисциплін створила найбільш широкі можливості для цілеспрямованого формування не тільки практичних, але й інтелектуальних умінь для досягнення тих освітньо-виховних цілей, які постають перед сучасним освітнім простором – формування власної креативної траєкторії розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя.

Список використаних джерел:

1. Найда Р. Г., Козлюк О. А. Педагогічна творчість. Практикум: навчально-методичний посібник, Рівне: РДГУ, 2018. 90 с.
2. Нова українська школа: соціально-психологічні технології підтримки: практичний посібник / За ред. Г. М. Бевз, С. Л. Кравчук. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 162 с.
3. Постова С., Федорчук А., Шмалюк М. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі підготовки здобувачів фахової передвищої освіти в умовах дистанційного навчання. *Нові технології навчання*. 2021. № 95. С. 186–193.
4. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017. 166 с.
5. Равчина Т., Шевелюк Г. Організація освітнього процесу в системі фахової передвищої освіти у вимірі законодавчих змін. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна. 2019. Випуск 34. С.198–208.
6. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Львів: Літопис, 2016. 258 с.

OKOROKOVA Vira

DEVELOPMENT OF CREATIVITY AS AN IMPORTANT COMPONENT OF PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Creative thinking of an individual is characterized by ingenuity, the ability to think outside the box, and find new solutions in crisis situations. Creativity is often studied in the field of psychology because it is considered as a property of the psyche aimed at the process of generating a qualitatively new object. This is an internal

movement that comes from the ability to generate original ideas, apply and combine unusual actions.

American psychologist, one of the founders of the theory of creativity, Ellis Paul Torrance, who is also the creator of the Torrance Test of Creative Thinking (TTCT), believed that creativity includes increased sensitivity to problems, actions to define these problems and find solutions to them; originality and the ability to generate numerous ideas related to the activity sphere [10]. Another famous American economist and sociologist, professor at the University of Toronto, Richard Florida, who is the author of the theory of the creative class, generally speaks of “Homo creativus”, highlighting talent as one of the three “T” of economic development, along with technology and tolerance. [9].

Therefore, we see that creativity is an important personality quality, this is a creative direction that is innately inherent in everyone, but depends on the system of upbringing and education. In addition to a high level of intellectual development, flexibility and speed of thinking, creativity presupposes the presence of professional knowledge and experience [1, p. 89]. Therefore, the development of creative abilities is one of the most important tasks of modern education, because this process affects all stages of development of the human personality, develops independence in decision-making, teaches self-expression and self-confidence.

According to the famous English teacher Ken Robinson, the basis of the future educational system should be, first of all, the upbringing of a creative personality, the fundamental basis of which is:

- 1) curiosity, as the ability to ask questions and explore the world;
- 2) creativity, as the ability to create new ideas and implement them in life;
- 3) critical thinking - the ability to analyze;
- 4) communication - the ability to clearly and confidently express one's thoughts;
- 5) cooperation as the ability to work constructively with others;
- 6) empathy – the ability to experience, as well as self-control and social awareness [8, c. 142].

Ukrainian researchers T. Ishchenko and D. Kuzmenko note that in order to form the student's personality in the educational process, modern didactics recommends enriching traditional teaching methods with such techniques and methods that would contribute to the formation of motivation, future professional activity and meaningful life guidelines in the subjects of learning, a high level of activity and emotional enthusiasm in educational and cognitive activity, creating conditions for active independent acquisition by economics students of general scientific and professional knowledge, skills and abilities. The development of students' creative thinking depends on their aesthetic tastes, intellectual potential, which is inherent in man by nature [2, c. 159].

Speaking about the development of creativity in students, it is necessary to take into account that the student is a subject of educational and professional activity with his own views and ideas about the world. The teacher should act primarily as an

organizer of students' learning and research activities, without imposing his interests and beliefs on them. He should stimulate scientific research, independent thinking of students, encourage them to non-standard solutions to complex problems, creative solutions to educational and professional tasks [7, p. 60].

Therefore, taking into account the importance of developing students' creativity in the educational process, the Ukrainian scientist V. Chuzhykova identified the components of this process: high technological awareness; millennial unity; attitude to the one who teaches; a clear vision of possible prospects; implicit and impulsive behavior; growing individualization of youth society; "framing" of relationships [6, p. 58]. That is, the structure of student creativity contains indicators of intellectual, communicative and general emotionality, sadness, motivation for communication, internal motivation for future professional activity, the need to actively act and achieve success, social self-control, willpower, indices of originality and uniqueness, index of originality and uniqueness according to the E. Torrens test [5, p. 118].

Modern scientists-pedagogues, studying the process of professional training of students in a higher educational institution, distinguish the following stages of development of their professional skills and creative abilities:

- reproductive (students work according to regulated instructions and rules, templates and standards, prefer to work according to prompts);
- reproductive-creative (students satisfactorily cope with solving typical problems and situations);
- creative-reproductive (students have a sufficiently formed system of knowledge, skills and abilities, which allow them to mainly successfully solve non-standard situations and perform professional functions);

creative level (students demonstrate a pronounced professional orientation of the personality, well-developed professional skills, they are characterized by the search for innovative methods, means and techniques of work) [3, p. 99].

In order to ensure the creative development of the student's personality during the educational process, modern didactics recommends enriching traditional teaching methods with creative techniques and methods that would be focused on students creating their own educational products, would contribute to the formation of motivation, future professional activity and meaningful life guidelines in the subjects of learning, a high level of activity in educational and cognitive activities, and the creation of conditions for active independent acquisition by students of general scientific and partially professional knowledge, skills and abilities [2, p. 161].

Ukrainian researcher M. Shpak draws attention to the fact that the quality of higher education should be determined by the ability of the educational institution and scientific and pedagogical workers to create a favorable educational environment for the development of creativity, creative thinking of students, the ability to critically reflect and solve problems in education, and subsequently in professional activity. To this end, it is necessary to provide the following psychological and pedagogical

conditions for the development of creativity in students in the process of their professional training in a higher education institution:

- formation of positive motivation for students' learning;
- performance by students of creative tasks aimed at the development of a divergent type of thinking;
- stimulation of students' creative activity (use of active teaching methods and innovative pedagogical technologies, in particular, the brainstorming method, discussions, problematic questions that activate mental activity, development of students' creativity in the process of socio-psychological training);
- reducing the regulation of students' behavior in the educational process (students should be able to choose academic subjects, educational tasks, and individual research projects);
- creation of a developing educational environment and a favorable psychological climate for creativity (organization of methodological seminars, student Olympiads and scientific and practical conferences, use of group work methods);
- moral and material support for students' creative activities (praise, encouragement, prizes, awards);
- personal example of teachers who show creativity, realize their own creative potential in the educational environment of higher education, which, in turn, has a positive effect on the student's desire to show creative activity [7, p. 60].

Thus, the development of students' creativity requires the use of various types of educational and cognitive activities in the educational process. For creative education, it is important to take into account the principle of voluntariness and initiative in choosing problem situations for discussions and deliberations. In this case, one cannot but agree with the opinion of O. Milashovska, who highlights the great importance of independence and autonomy as the main factors of students' creativity (the ability to combine, find analogues, reconstruct, a tendency to change options, economy in decisions, rational use of means, time, etc.; the ability to develop personal strategies and tactics in solving general and special new problems, tasks, finding a way out of complex, non-standard, extreme situations, etc.) [4].

It is the use of creativity skills that helps students not only to comprehend the educational material, but also to use the acquired knowledge in practice. Creative education motivates students to engage in active cognitive activity, formulate new ideas, participate in research projects, and express their knowledge and skills in educational and educational activities.

Список використаних джерел:

1. Вовчаста Н., Байрамова О., Чорна Г. Розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 1. С. 87-97.
2. Іщенко Т. М., Кузьменко Д.В. Креативні методи навчання та їх застосування при вивченні ділової іноземної мови студентами немовних вищих

закладів освіти. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ*. 2016. № 3. С. 159-163.

3. Маркова О.В. Креативність у вирішенні проблемних ситуацій в умовах глобального крос-культурного середовища. Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ (15 берез. 2016 р.). Київ: КНЕУ, 2016. С. 98–101.

4. Мілашовська О. І. Розвиток творчих здібностей студентів у навчальному процесі. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2512>

5. Саврасов М. В. Психологія креативності особистості студента: психологічна структура та зміст. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського*. 2015. № 2. С. 116-120.

6. Чужикова В. Креативність викладача / креативність студента: нові моделі. *Педагогічні науки*. 2022. Вип. 98. С. 54-59.

7. Шпак М. Креативність як складова особистісного розвитку та професійного становлення студентів. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Психологія*. Випуск 2 (58), 2023

8. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : Літопис, 2018. 256 с.

9. Флорида Р. Homo creativus. Як новий клас завойовує світ. Київ : Наш формат, 2018. 441 с. https://dk-books.com/book/140400/?srsltid=AfmBOoo-tZW-rb6YjWeX_vvgGtZNtH60V9mpznqe5qXBGpzcNuhnI-W

10. Torranc E. P. Creativity: Just wanting to know. Pretoria. RSA. 1994. https://www.researchgate.net/publication/233971371_An_Interview_with_EPaul_Torrance_About_Creativity

ОЛЛО Василь Петрович

ПОТЕНЦІАЛ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-КРЕАТИВНОЇ МОДЕЛІ ВИКЛАДАЧ-СЛУХАЧ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ ОСВІТИ

Актуальність теми. Система корекції у форматі застосування потенціалу компетентності та розвитку соціально-креативної моделі викладач-слухач пенітенціарної освіти у вигляді модернізації професійного навчання із залученням та впровадженням інноваційних технологій у освітній процес, тобто генерація номінального та професійного інтересу у контексті синхронізації технології набуття рівня робітничої професії під час формування інформаційних середовищ та інтерактивних елементів навчально-методичного комплексу у вигляді аудиторного, факультативного та позакласного формату засобів під час

MUZYCHENKO Ganna Creativity as a key to successful scientific projects	316
НАЧИНОВА Олена Василівна Умови формування мовленнєвої особистості дитини дошкільного віку	318
НОЗДРОВА Оксана Павлівна Використання інтегрованого навчання для розвитку креативного мислення майбутніх вчителів	321
OKOROKOVA Vira Development of creativity as an important component of professional training of students in higher education institutions	325
ОЛЛО Василь Петрович Потенціал компетентності та розвитку соціально-креативної моделі викладач-слухач пенітенціарної освіти	329
ОРИЩЕНКО Оксана Анатоліївна Інноваційність та емпатія: індивідуально-психологічні особливості	331
ОРЛЕНКО Ірина Миколаївна Розвиток креативності у дітей з ООП в інклюзивному просторі з використанням інтерактивних ігор	334
ОСТАПЕНКО Марина Анатоліївна Креативність у політичній сфері	337
ОЧЕРЕТНИЙ Володимир Олександрович Розвиток креативності майбутнього педагога засобами інформаційно-комунікаційних технологій	341
ПАВЕЛКО Ірина Іванівна Роль випереджувальної педагогіки у розвитку креативного мислення у курсантів військових вишів	343
ПАЛЬГУЙ Інна Вікторівна Формування психологічної компетентності учителя в контексті сталого розвитку	348
ПИСКУН Оксана Миколаївна Застосування технік творчого і критичного мислення у професійній підготовці майбутніх педагогів	351
ПІВОВАР Сергій Петрович Емоційний інтелект як показник у формуванні стійкості до стресу в молодших школярів під час дистанційного навчання	354
PRONOZA Inna Formation Of Creative Thinking In Political Science Students: Innovative Educational Practices	359
РАЙТАРОВСЬКА Надія Геннадіївна Креативність як засіб подолання травматичних переживань у дітей-біженців, які повернулися з-за кордону під час війни	362
РЕДІНА Євгенія Валентинівна Креативний менеджмент в розвитку інноваційної культури організації	364
РУБАНСЬКА Ольга Яківна Креативність у викладанні інформатики в початковій школі	368
РУЧКІНА Маріанна Миколаївна Креативне мислення як складова підготовки фахівців нового покоління	373
Савченкова Марія Вікторівна Розвиток soft skills і критичного мислення у студентів: сучасні освітні імперативи	375